

За межами шлюбного віку

У рамках правопросвітницького проекту Міністерства юстиції України «Я МАЮ ПРАВО!» столична юстиція надає правові консультації щодо різних правових питань. Зокрема, щодо права українців на шлюб. Відповідно до вимог статті 22 Сімейного кодексу України шлюбний вік для чоловіків та жінок встановлюється у вісімнадцять років. Особи, які бажають зареєструвати шлюб, мають досягти шлюбного віку на день реєстрації шлюбу.

Згідно статті 23 Сімейного кодексу України право на шлюб мають особи, які досягли шлюбного віку. За заявою особи, яка досягла шістнадцяти років, за рішенням суду їй може бути надано право на шлюб, якщо буде встановлено, що це відповідає її інтересам.

Надання права на шлюб особі у віці до 18 років віднесено до компетенції суду. Така позиція відповідає Декларації прав людини, прийнятій Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року, у статті 16 якої говориться, що жінки і чоловіки, які досягли повноліття, мають право без будь-яких обмежень за ознакою раси, національності або релігії одружуватися і засновувати родину.

Далі зупинимось на питаннях, з якими найчастіше звертаються за роз'ясненнями.

1) Хто може звернутись до суду за наданням права на шлюб? Тільки особа, яка досягла 16 років. Заява про надання права на шлюб не може подаватися представником такої особи (навіть законним представником, тобто батьками чи особами, які їх замінюють). Надання права на шлюб особі у віці до 18 років віднесено до компетенції суду за місцем проживання заявника. Якщо обидві особи, які мають намір укласти шлюб, є неповнолітніми, в такому випадку кожному із них необхідно подати до суду окрему заяву про надання права на шлюб.

Для того, аби довести, що ранній шлюб відповідає інтересам дитини, суд має отримати відповідні докази. Такими доказами можуть стати: фактичне створення сім'ї, народження в такій сім'ї дитини, вагітність неповнолітньої жінки.

2) Які вимоги до заяви про надання права на шлюб? У заяві про надання права на шлюб зазначаються: прізвище, ім'я, по батькові заявника, його місце проживання та засоби зв'язку; прохання надати право на шлюб; відомості про особу, з ким планується вступити до шлюбу; посилення на вік осіб, що бажають створити сім'ю, який не дозволяє це зробити за правилами Сімейного кодексу України; докази, що надання права на шлюб відповідає інтересам неповнолітнього заявника чи заявниці. До заяви додаються копії відповідних документів (свідоцтв про народження, медичних довідок про вагітність тощо). При цьому батьки заявника (неповнолітньої особи, яка бажає укласти шлюб), а також особа, з якою планується укладення шлюбу, вказуються у заяві про надання права на шлюб як заінтересовані особи.

3) Чи потрібна згода батьків майбутніх наречених? Для вирішення питання щодо зниження шлюбного віку не вимагається

отримання згоди батьками неповнолітніх. Їх згода або, навпаки, заперечення проти реєстрації шлюбу їх неповнолітнім сином або донькою вирішального значення не має. Проте їх позиція по даному питанню повинна бути з'ясована у судовому процесі. Думка батьків може сприяти встановленню дійсних обставин справи, з'ясуванню відповідності надання цього права інтересам неповнолітнього, оскільки ця відповідність – головний критерій задоволення заяви про надання права на шлюб.

Судом неповнолітній особі надається право на укладення шлюбу з конкретною особою, дані про яку чітко зазначаються в судовому рішенні. Це означає, що одержавши право на шлюб з певною особою, не можна зареєструвати шлюб з іншою